

KREŠŤAN

POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLICKÉ NOVINY

VYCHÁDZAJÚ KAŽDÚ SOBOTU NA ŠESTNAST STRANÁCH.

Predplatná cena:
 Na celý rok — — — 4 koruny — hal.
 Na pol roka — — — 2 „ — „
 Na štvrt roka — — — 1 „ 20 „
Jednotlivé číslo 8 hal.

Zodpovedný redaktor:
 Dr. ALEXANDER ERNSZT,
 páp. komorník.
Majiteľ a vydavateľ:
 JAN MOLNÁR.

Redakcia a vydavateľstvo:
 Budapešť, IV. ker., Ferencz-József-rakpart 27. szám.
 Sem sa majú posielat' predplatky, jako dopisy do novin
 ohlášky a náhodné reklamácie. Cena jedného 5 stĺpcového
 nonpareill riadku 30 hl. Rukopisy sa naspak nedávajú.

Usporiadanie vystahovania.

Minister vnútra predložil dňa 9. mája krajskému snemu návrh nového zákona o usporiadaní otázky vystahovania. Neznej tento návrh o zmene IV. zák. čl. z roku 1903., lež je to predloha celkom nového zákona. Gróf Július Andrassy snáď ani nemyslel na to, že táto predloha je najprísnejšie posúdenie zaniklého liberálneho systému. Tento systém vyniesol pred piatimi rokami zákon o vystahovaní — nie o obťažaní a zamedzení, lež o «sriadení» vystahovania, teraz ale po päťročnej praxi, súrna potreba vynesenia nového zákona svedčí zreteľne o tom, že zákon z roku 1903. je celkom zlý a ešte horšie bolo jeho do života uvedenie. Toto už samo v sebe bolo tak zlé a cieľu natolko nezodpovedalo, že na opravenie toho zlého zákona ani myslieť sa nemohlo a nastala neodolateľná nutnosť vynesenia celkom nového zákona na novom základe a s docela novými cieľami.

Všetky hriechy liberálnej strany, ktoré cez tridsať rokov páchala proti mravným a hmotným záujmom obyvateľstva, to majú za následok, že od dvadsať rokov v hrozitánskom počte z roka na rok na žobrácku palicu vychádzajúce poriadne živly kresťanské Uhorsko na státisíce opúšťajú a že na jejich miesto hrnú sa v húfoch bez svedomia a po zbohatnutí bažiacie živly kazárske.

Hľa z Uhorska, kde by miesto 20 millionov, 30 milltonov ľudí poriadne vyžiť mohlo, pracovitý ľud uteká do cudzieho sveta a do krajiny, kde od sto rokov nachodí sa ku prekvapeniu

mnoho židovských parazitov, čo deň vždy hromadnejšie prichádzajú tieto parazitné živly. Tento objav sám v sebe je dostatočný, aby každý spravodlive mysliaci človek čo najprísnejšie posúdil liberálnu stranu, ktorá cez tridsať rokov krušného jej panovania nevedela také verejné pomery u nás utvoriť, aby tu kresťanské obyvateľstvo poriadne vyžiť mohlo.

Kresťanská ľudová strana neustále bojovala proti liberálom a pracovala zmužile na tom, aby neprajné a hromadné vystahovanie ľudu zapríčiňujúce verejné pomery k lepšiemu zmenené boly. Podporovaly v týchto snahách kresťanskú ľudovú stranu aj iné stránky opozície. Pod týmto nátlakom povstal zákon o vystahovaní roku 1903. Tento zákon mal byť povolaný v otázke vystahovania poriadok urobiť. Veď ten poriadok aj urobil, lež celkom podľa liberálneho vzoru. V smysle tohoto zákona zavedené a v pravom smysle slova prevádzané bolo v XX. století pred očima celej vzdelanej Európy, kupectvo so živými ľuďmi. Celé vystahovanie, ako akýkoľvek iný kšeft a pri veľkých štátnych výhodách dali jednej cudzozemskej účastinárskej lodovej spoločnosti jednoducho do árendy (prenájmu). Agenti tejto spoločnosti potom s dovolením vrchnosti chodili sem-tam po celej krajine a vábili ľud ku vystahovaniu, pričom v prvom rade hnali vodu na mlyn socialdemokratov, ktorí sa tomu veľmi dobre rozumejú, ako treba sociálnu biedu, nedostatok pracovných síl, z toho povstávajúcu drahotu upotrebiť ku svojim cieľom. Čo agenti účastinárskej lodovej spoločnosti — zväčša židia — nevedeli sožať. to vytrhali za chrbtom vrchnosti z monopola vytvorené lodné

firmy nemecké. Len tak bolo možné, že od uvedenia do života zákona z r. 1903. z roka na rok rástol počet vystahovalcov. Roku 1904. vystahovalo sa 97.340; roku 1905. 170.430; roku 1906. 185.337; roku 1907. 203.332 ľudí z Uhorska. Vystahovali sa dospelí chlapi, ženy, mládeni, dievky, deti. Opustili vlasť na tisíce vojopovinní mládeni. Nastal z toho všeobecný nedostatok robotných síl a vojanskej pluky tiež nebolo možno doplňovať rekrútami.

Proti neriadom pri vystahovaní s nevýslovnou nestydatosťou páchaným kresťanská ľudová strana vždy pozdvihla svoje vážne slovo. Kým ale neprišla vláda z koalície utvorená, v záujme vystahovalcov zhola nič sa nedalo previesť. Nie hany, lež pochvaly sú preto hodní a veľkých zásluh si zadovážili minister vnútra gróf Július Andrassy a jeho štátny sekretár gróf Ján Hadik, že s prvým okamžením nastúpenia svojich úradov pri riešení istých veľavážnych otázok, zaberajú sa aj s usporiadaním vystahovalstva. Už od dvoch rokov zaoberajú sa s touto záležitosťou. Vyslyšali mienky odborných mužov aj zo stránky kresťanskej ľudovej strany, čo mali príležitosť oboznámiť sa s pomerami loďných spoločností, ktoré vystahovalcov cez more prevážajú. Snemu predstretá zákonná predloha nezodpovedá síce celkom tomu, čo by sme si my žiadali, v jej základe je ale cieľu primeraná. Keď sa stane zákonom, má hatiť vystahovanie maloletých a vojopovinných, prekaziť šudierstva agentov vystahovania, sprísňuje a na širší základ kladie pokračovanie vrchností v obore vystahovalstva, sprísňuje pokutovanie svodcov ku vystahovaniu, konečne svedomité prevádzanie zákona stavá pod stále dozorstvo krajinského zákonodarstva.

Zákonná predloha o usporiadaní vystahovania je v jej základe celkom dobrá a prijatia hodná. Židovským novinárom a socialdemokratom sa pravda tento zákon nelúbi. Je on proti srsti aj spojencov socialdemokratov, ktorí — prv než by ho náležite znali — proti nemu píše a ľud tým balamútia, «že sa financie v Amerike natoľko polepšili, že skoro všetky väčšie závody počaly pracovať». To jednoducho nenie pravda. Vie o tom celý obchodný svet. Lež i toto dokazuje, ak veľmi je potrebný zákon usporiadania vystahovalstva, aby daktorí ľudia všeliakými vy-

mysleninami nevábili ľud do nevýslovnej biedy za široké more.

Úmysel ministra vnútra pri zostavení jeho predlohy o usporiadaní vystahovania je zaisten najšľachetnejší. Krajinský snem túto predlohu bezpochyby aj prijme. Či ale s týmto zákonom nepochodíme tak, ako s mnohými inými zákonami? Veď máme silu celkom dobrých zákonov! Prevedenie jejich je ale čo sa dá myslieť to najhoršie a to len pre nespoľahlivosť verejných organov, ktoré často korystou sa stávajú všeliakých úžernických živlov, aké s úmyselným obchádzaním zákonov vedia si zo všetkého hmotný ošoh zabezpečiť. Z tejto príčiny a pre nedostatok dozorovania je k obávaniu, že i tento nový zákon vystahovania nezodpovie celkom svojmu cieľu.

Krom toho je tento zákon len jedna malá čiastka tých sociálnych, hospodárskych a verejnosprávnych ustanovizní, ktoré sú nevyhnutelne potrebné, jestli chceme, aby sa verejné pomery v Uhorsku k lepšiemu zmenily. Vystahovanie je vec zapríčinená, vláda preto snažiť sa má všetko to, čo vystahovanie zapríčinilo a zapríčiňuje, systematične, súmyselne a na celej čiare napraviť, nech sa snaží millionom kresťanského obyvateľstva zabezpečiť stálej a poriadnej živnosti, nech sa snaží opraviť verejnú mravnosť a výchovu ľudu v duchu kresťanskom. Nech sa snaží chrániť kresťanské obyvateľstvo krajiny proti ľud vyžierajúcim elementom a záhubným smerom.

So zahatením vystahovania napokon nech aj na tom pracuje vláda, aby v cudzom svete nachodiaci sa náš ľud domov sa vrátil a tu stálej práce a zodpovedného výrobku najst mohol, aby tak seba ako i svoju rodinu slušne živil a zaodieval. Konečne sa predovšetkým o to má starať vláda, aby rozličné, ľudu našemu nebezpečné živly, ktoré ho ako pijavice vyciavajú, do krajiny sa hrnúť, tu sa stále usídliť a náš ľud napozatým vyžierať nemohly. Keď tento nový zákon zodpovedať bude všetkým týmto požiadavkám, vtedy zákonnú predlohu ministra vnútra grófa Júliusa Andrassyho privítame ešte s väčšou radosťou.

Kresťania katolíci, čítajte len dobré katolícke knihy a časopisy!!

Shromaždenia Jednoty katolíckeho ľudu.

V nedeľu dňa 10. mája najviac tvorujúcich shromaždení vydržiavaných bolo na území biskupstva stolno-belohradského. Je tam už aj Jednota utvorená skoro v každej obci. Krom toho ale boli shromaždenia s utvorením Jednoty aj po iných stranách. I pri tejto príležitosti vyzývame pozornosť katolíckych veriacich, zvlášte tých krajov a obcí, kde nenie ešte Jednoty, nech neváhajú, bo je už svrchovaný čas, aby Jednota Katolíckeho Ludu utvorená bola vo všetkých obciach krajiny. Nech celé Uhorsko čoskoro je jeden ovčinec pod jedným pastierom Kristom Pánom.

Najnovšie utvorily Katolícku Jednotu nasledujúce obce:

Bodajk. V ľudovom shromaždení rečnili: Béla Halnek, stolnobelohradský kaplán a Franc Borján. Utvorenie Jednoty uzavreli jednohlasne.

Csurgó. Členovia tvorujúcej Jednoty vydržiavali veľké shromaždenie, na ktorom rečnili: Eugen Szabó a kaplán Július Debreczenyi.

Csákberény. Pod predsedníctvom hlavného správcu strediska Karola Szentiványiho shromaždenie s utvorením Jednoty.

Csákvár. Z tvorujúceho shromaždenia pod predsedníctvom hlavného správcu strediska, miestny správca Ondrej Rác telegraficky pozdravil Štefana Rakovszkyho.

Zámoly. S oduševnením vyslovili utvorenie Jednoty v shromaždení pod predsedníctvom hlavného správcu Jednoty Karola Szentiványiho.

Csóka-Sörét. V tvorujúcom shromaždení rečnili: Lórant Lasesik, hlavný učiteľ a Ondrej Magyar. Z celej obce prítomný ľud s oduševnením tvoril Jednotu.

Maria-Remete. Na veľkom priestore milostného miesta rečnili farár Rudolf Poosa a zo strediska pravitár dr. Ján Zlinszky. Jednotu tvorili jednohlasne.

Ráczeke (stolica Fehér). Utvorenie Jednoty v shromaždení, na ktorom rečnili dekan-farár Jozef Fűrész a zo strediska hlavný tajomník Štefan Haller.

Magyaralmás (stolica Fehér). Z tvorúcej Jednoty poslali telegraficky pozdravenia biskupovi Ottokarovi Prohászka, podpredsedovi snemu Štefanovi Rakovszkymu a ministerskému radcovi barónov Barkóczymu.

Bársonyos (stolica Veszprém). Do tvorúcej Jednoty vstúpilo hneď 115 členov.

Kisláng (stolica Fehér). Utvorenie Jednoty s 80 členami.

Alesút (stol. Fehér). Utvorenie Jednoty zvláste s pomocou miestnej inteligencie.

Kisasszonyfa (stol. Baranya). Pod predsedníctvom Alexandra Ruzsinszkyho vydržiavané tvorujúce shromaždenie poslalo telegraficky pozdravenie na predsedníctvo strediska.

Finkaszentkirály (stolica Vas). Utvorenie Jednoty s 88 členami.

Duna-Adony (stolica Fehér). V tvorujúcom shromaždení rečnili zo strediska redaktor Karol Huszár, Jozef Vass a dekan-farár Július Csöngedy.

Nyitra-Zsámbokrét (stolica Nyitra). Veľké ľudové shromaždenie, na ktorom rečnili farár Karol Zatkovics a kupec Štefan Reiszal. Miestny správca Jednoty je farár Karol Zatkovics. Do Jednoty vstúpilo pri utorení 110 členov.

Ovszenicza (stolica Torontál). V tvorujúcom shromaždení rečnili farár Mikuláš Bojdisz a učiteľ Ján Zappé.

Partos (stolica Torontál). Z tvorúcej Jednoty poslali telegraficky pozdravenia na predsedníctvo Jednoty a biskupa Jána Csernoch.

Sárszentmiklós (stolica Fehér). Utvorená Jednota s 50 členami.

Vajta (stolica Fehér). Farár Štefan Mészáros zahájil tvorujúce shromaždenie, v ktorom do Jednoty dalo sa zapísať 85 členov.

Budakalász (stolica Pest). V ľudovom shromaždení rečnili farár Ján Robl a notár Franc Scholtz. Jednotu jednohlasne tvorili.

Törökbálint (stolica Pest). V slávnostnom ľudovom shromaždení tvorili Jednotu a vyvolili vodcov skupenín.

Etyek (stolica Fehér). Štefan Magdits, titulárny kanonik, dekan a farár so svojimi veriacimi tvoril Jednotu, do ktorej vstúpilo 60 členov.

Herczegfalva (stolica Fehér). V prítomnosti miestnej inteligencie, početného pospolitého ľudu a predstavenstva obce vydržiavali shromaždenie s utvorením Jednoty.

Somodida (stolica Abauj-Torna). Do tvorúcej Jednoty vstúpilo 110 členov.

Felka (stolica Szepes). Po prednáške kaplána Jozefa Hohol vstúpilo do Jednoty 67 členov.

Szepesalmás (stolica Szepes). Vo veľkom shromaždení vysvetlil Jednotu profesor bohoslovie dr. Pavel Dolyák. Za miestneho správcu tak tu, ako v obci Szepes-Rét vyvoili kapitúlskeho kaplána Jána Eliszher.

Déményháza (stolica Marostorda). Utvorenie Jednoty so 100 členami.

Hidaskürth (stolica Pozsony). Miestny správca tvorúcej Jednoty je kaplán Eugen Polczar. Do Jednoty sa dalo zapísať 156 členov.

Kisbelleg (stolica Bars). V tvorujúcom shromaždení rečnil Karol Jaross, farár z Füssu. Jednotu tvorili s veľkým oduševnením.

Alsónémedi (stolica Pest). Vo veľkom shromaždení držal reč kaplán Albert Sztankó, po čom utvorená bola Jednota so 60 členami. Za miestneho správcu vyvolený je dekan farár Štefan Drien.

Zsikra a Kislócz (stolica Bars). V oboch týchto filiálkach tvorujúce shromaždenie vydržiavané bolo dňa

10. mája. V Zsikve vyvoiený je za miestneho správcu učiteľ-organista Róbert Pálmai a v Kislóczi organista-učiteľ Béla Kemény.

Érd (stolica Fehér). Farár August Holeksy vysvetlil obyvateľstvu obce Jednotu Katolíckeho Eudu v shromáždení vo farskom dvore vydržiavanom. Do Jednoty dalo sa 30 členov zapísať.

Bessenyszög (stolica J.-N.-K.-Szolnok). Pod predsedníctvom farára Michala Ambrus vo veľkom shromáždení rečnil hlavný tajomník Jednoty zo strediska Štefan Haller,

Kolozsvár. Všetky skupeniny utvorenej Jednoty vydržiavali veľmi podarené shromáždenie. Členovia Jednoty so všestranným oduševnením vyniesli to chvalitebné uzavretie, že napozatým žiaden člen Jednoty ani predplácať, ani čítať nebudú židovské noviny.

Csece (stolica Fehér). Utvorenie Jednoty Katolíckeho Eudu.

Najbližšie utvorí sa Jednota zas v mnohých obciach. Je to aj v poriadku. Železo treba kuť, kým je žeravé. Spojení sú v Uhorsku freimaureri, socialdemokrati, židia a vôbec všetci neverci. Spojme a sdužme sa preto aj my katolíci, kým nenie pozde.

Nebezpečenstvo prisťahovania.

V Budapešti vychodiace noviny: «Budapesti Hirlap» ani najmenej nemôžu sa považovať za noviny kresťanské, ba čo viac, ešte nepriateľským duchom sa chovajú proti našej kresťanskej ľudovej strane. O tom veľkom nebezpečenstve, aké hrozí našej drahej vlasti skrze to, že poľskí a ruskí židia sa sem hromadne prisťahujú dňa 24. apríla pod nápisom «Nebezpečenstvo prisťahovania» uverejnili nasledujúci článok, ktorý my tým cieľom podávame, aby sme horné strany vlasti našej upozornili na to strašné nebezpečenstvo, ktoré musíme očakávať, keď poľskí a ruskí židia zaplavajú aj tie kraje, kde sa doteraz ešte menej zjavujú. Zaujímavý a poučný článok tento takto zneje:

«Dľa najnovšej zprávy o účinkovaní kráľovsko-uhorskej vlády rozmnoženie ľudnatosti od roku 1900. nedá sa náležite určiť, preto nie, pretože chybná je štatistika prisťahovania a odsťahovania, ba štatistiky prisťahovania doteraz celkom nemáme. Odkedy ohromná proporcia vysťahovania národným nebezpečenstvom sa stala, vedecké spoločnosti, gazdovské spolky túto otá-

zku stále držia na dennom poriadku. Otázka prisťahovania ale nebola pretriasaná, kdežto aj táto záležitosť dostatočne označuje našej vlasti hroziace nešťastie.

Dá sa toto aj s úradnými dôkazmi potvrdiť. O účinkovaní totiž kráľovsko-uhorskej vlády z roku 1899. úradná zpráva toto hovorí: «Následkom ustavičného prisťahovania a osadenia sa poľských židov na horných stranách tamojšie obyvateľstvo upadlo do psotného polohenia, preto povstal krajinský pohyb s tým cieľom, aby toto prisťahovanie prekazené bolo». — A jestli do ohľadu vezmeme, že najnovšie, trebárs ešte len z jedného roku máme štatistiku, dľa ktorej ohromná väčšina prisťahovaných sú samí poľskí židia, musíme nahliadnúť, že zpráva vlády o roku 1898. na prisťahovanie sa vzťahujúca celkom zodpovedá skutočnosti. Tá istá zpráva ďalej ešte tvrdí, že spôsob kontroly prisťahovania cudzincov bude sa ďalej študovať, a že sa vláda v tom ustálila, aby táto záležitosť aj cestou zákonodarstva bola riešená. Stojí ďalej v tej zpráve, že «prisťahovanie zvlášte z Poľska ani zo spoločenského, ani z hospodárskeho, ani z národného ohľadu nemôže sa priaznive považovať».

Hľa, toto je to stanovisko, z ktorého záležitosť túto pozorujúc, otázka prisťahovania má národný význam. A trebárs vysťahovanie s prisťahovaním nestojí v žiadnej proporcii, predsa tá okolnosť, že privandrovanie poľských židov — dľa úradnej zprávy — veľkú čiastku ľudstva do veľkej psoty uvalilo, za povinnosť nám kladie, aby sme pri záležitosti vysťahovania aj s prisťahovaním sa zaoberali.

Zpráva uhorsko-kráľovskej vlády z r. 1902. oznamuje krajinskému snemu, že pretože zákon o cudzincoch už do života vstúpil, zákon tento tak chce previesť, aby nebezpečné prisťahovanie všemožne prekazené bolo.

Zo zprávy uhorsko-kráľovskej vlády vysvitá, že ústav pohraničnej žandarmerie nezodpovedá cieľu, a síce preto, bo táto žandarmeria nemá dostatočného personálu, jej inšpekcia zriadená nebola. K doplneniu tohoto nedostatku v krajinskom rozpočte postarala sa vláda o plat nových 80 žandárov.

Ponevác teda hranice krajiny žandármi neboli dostatočne strážené, následkom toho roku 1907-ho dľa úradnej zprávy v nasledujúcej miere

stalo sa prísťahovanie židov z Poľska r. 1907.: v januári 119, vo februári 140, v marci 178, v apríli 270, v máji 327, v júni 308, v júli 315, v auguste 285, v septembri 170, v októbri 181, v novembri 184, v decembri 144, teda len za jeden rok prišlo z Poľska 2623 židov. O jejich mravnosti štátna polícia vydala nasledujúce svedectvo: «Aj v Budapešti najväčší počet prekryvačov (to jest tí, ktorí ukradnutú vec u seba skrývajú) zväčšia činia poľskí židia» atď. Inde zase hovorí zpráva: «Budapešť je stredisko švindlerstva a klamstva». Mnoho prichádza takých do hlavného mesta, čo ani našu reč nerozumejú. Všetko toto požaduje, aby sa oproti týmto prísne zakročilo.

Uhorská vláda kúpila v beregskej stolici od grófa Schönborna 17.849 katastrálnych holdov. Z týchto pozemkov 77 obcí dostalo role za lacnú árendu. V šarišskej stolici kúpila vláda tiež 5152 katastrálnych holdov od zborovského panstva tým cieľom, aby tie pozemky parcelované boli medzi obyvateľov 10 dedín. V marmaróvskej stolici rozdelila vláda dobytok, semäno, ovocné štepy, ba čo viac, v potokoch ešte aj rakov rozmnožila.

Hľa, [takto otcovsky sa stará vláda o Rusniakov. Od roku 1898., čo vláda spozorovala, že prísťahovanie poľských židov do jak psotného položenia priviedlo hornu uhorských obyvateľov, majetné postavenie pospolitého ľudu medzi Rusniakmi sa popravilo. Z toho hromadného prísťahovania, ktoré nám štatistika z roku 1907 ho dokazuje, na to musíme predsa zatvárať, že trebárs vláda Rusniakov bárs jak podporuje, to nenie všetko dostatočné. Lebo jestli poľskí židia aj doteraz medzi biednymi Rusniakmi vedeli sa zmáhať, s dobytkom, s roľami, s ovocnými stromami, ba ešte aj chutnými rakami opatrení Rusniaci budú ešte lepšie medium (to jest ešte lepšia dojná krava) pre poľských židov, ktorí sa majstrovsky rozumejú tomu, že ako sa má chudobný ľud zdierať».

Takto píšu nekresťanské noviny «Budapešti Hirlap». Kto má oči, nech číta a potom nad tým rozmýšľa, že prísťahovanie poľských židov do krajiny, ak ohromné nešťastie je v prvom rade pre Horniaky.

Kresťania kupujte len u kresťanov!

Skúposť a štedrosť.

Chvalitebnou vecou je skúpym byť vo veciach duchovných, ktoré netreba márníť, lež čím lepšie zachovávať; predsa ale sa ony ešte i rozmnožujú, uchádzali sa z nich bližnemu.

A naopak, len zatracovať sa môže skúposť vo veciach časných; lebo však časné veci sme k tomu cieľu obsiahli od Boha, aby aj iní ľudia mali dačo z nich. Časné veci sú nám len v tom páde prospešné, jestli s nimi chudohu podporujeme.

Vládnúť časnými veciami nenie tak nebezpečnou vecou, jako bažiť a dychtiť za nimi. Pachtenie za časnými vecmi totižto trápi, znepokojuje, starosťou naplňuje človeka.

Neukrotiteľná žízeň za zlatom a striebrom je prameňom nehody, Preto tvrdí aj sväté Písmo, že nenie hriechnejšieho od lakomca, lakomstvo je koreňom všetkého zlého.

Nikto nechce byť považovaný za lakomca. Lakomca nikto nemiluje. Lakomec nikdy nemá dost; vždy chce mať viac.

Lakomec, ako tvrdí sv. Pavel, nemá dedičstvo od Krista a Boha; a sv. Jakub tvrdí, že súd bez milosrdenstva bude mať ten, kto nečinil milosrdenstvo.

Čo žiadame, aby nám ľudia činili, aj my to isté číňme im. Naša štedrosť aj v nich vzbudí štedrosť naproti nám.

Však Boh nebol prinútený dakoho bohatým stvoriť, on aj boháča mohol čo chudobného stvoriť. Mysli, že by si biednym a núdznym bol, či by si chcel byť bez pomoci? Veru iste nie. A keby ti Boh nepomáhal, reptal by si, že je tvrdým a nemilosrdným.

A ty prečo trpíš, aby tvoj blížny biedu trel, keď ty oplývaš hojnosťou. Ten bedár právne môže na teba žalovať, že si tvrdého srdca, že si nevlúdny, že si nemilosrdný. Veľmi zle jednáš, jestli chudobní s prázdnu kapsou odchádzajú od tvojich dvier.

Lepšie je málo mať s radosťou a pokojným duchom, jako oplývať bohatstvom proti Bohu a svedomiu.

Jestli si bohatý, udeluj hojne; si-li zámožný, udeluj neškodne; veľa dá, kto všetko dá. Ten ale o veľa viacej dá, ktorý dáva s čistým úmyslom z lásky úprimnej k Bohu.

Kto je štedrý ku chudobe, nebude biedu tref; kto pohŕda prosiacim, v chudobu upadne, tvrdí Duch svätý vo svätom Písme. Aj najväčší boháč môže za krátky čas o všetko prísť z dopustenia Božieho. Tisíc ciest a spôsobov jest, aby si zchudobnel.

Ten je chudobným, ktorý nikdy nemá čo dať. Bohatým je ten, ktorý si nič nežiada okrem seba. Kto je so sebou spokojný, ten je úplne bohatým. Dosť bohatým je aj ten, ktorý má nadosť chleba.

O veľa vznešenejšia vec je z lásky k Bohu byť chudobným, nežli z musenosti.

Chudobný človek ťa môže bohatým urobiť tak, že nikdy sa nestaneš chudobným. Keď udeľuješ almužnu, len to činiš, čo je tvojou povinnosťou. Krivdu ale činiš, keď si skupým proti blížnemu.

Dr. Zpreserán.

POLITICKÉ CHÝRY.

Jednota Katolíckeho Ludu v stolici prešporskej.

Sriadenie Katolíckej Jednoty mohutne pokročilo na území najvzdalanejších západných krajov Uhorska, v stolici prešporskej. Duchovenstvo tejto stolice dňa 12. mája držalo v Prešporku poradu pod predsedníctvom praeláta-kanonika a arcibiskupského generálneho vikára trnavského Pavla Jedlicska a po dlhšom pojednávaní uzavrelo utvorenie Jednoty na území celej stolice. Zo strediska boli na porade prítomní krajinskí vyslancovia kresťanskej ľudovej strany: pápežský praelát Ján Molnár, Alexander Ernszt, Edmund Beniczky, Franc Csizmazia a hlavný tajomník Jednoty Štefan Haller.

Z duchovenstva prešporskej stolice boli prítomní: Dr. Ignác Halmos, opát-kanonik, Žigmund Kisfaludy, kanonik, Franc Végh, vicerektor, Ignác Glökel, Michal Matyi, farári, Edmund Zandt, opát farár, Ignác Gond, Jozef Vázsonyi, Michal Ikrényi, Ignác Sohajda, Jozef Jankovic, Peter Mayer, Imrich Miklós, Ludvik Szép, Anton Peczkó, Ján Bakics, Franc Pátrik, Jozef Sztraka, Vincenc Kisfaludy, Ladislav Kopcsányi, Method Maizon, Béla Plechó, Ernest Katona, Július Koday, Anton Deák, Eugen Tölgyessy, Ludvik Simon, Rudolf Novász, Matej Drevenyák, Ludvik Báty, Ignác Holcny, Karol Bernkopf, Franc Csambál, Ludvik Ernyei, Jozef Heves, Michal Dobrovodszky, Pavel Troch, Eugen Horváth, Ondrej Bartos, Ján Kákonyi, Pavel Winkler, Karol Perczely, Ján Mar-

tinkovics, Anton Raufstein, Jozef Minárik, Béla Juhász, Jozef Wojtek, Štefan Springer, Géza Szücsy, Ján Rác, Imrich Hojzik, Arpád Kazacsay, Alojz Károly, Július Szörenyi, Imrich Tüske, Ján Mészáros, Gregor Bognár, Anton Roszipál, Ján Virsik, Jozef Schick, Anton Moys, Michal Uhrik, Viktor Adamcsa, Jozef Závodszy, Alexander Szeder, Ján Tyukos, Evarist Czajkovszki, farári.

Pavel *Jedlicska*, praelát-kanonik a arcibiskupský vikár generálny zahájil poradu a vyslovil sa: Potrebná je nám pevná organizácia, ktorá povolaná súc sdrúžiť spoločenské sily, pozdvihnúť má náš ľud duševne, hmotne a mravne. Keď teda takúto organizáciu mocnou učiniť chceme v Jednote Katolíckeho Ludu, splňujeme missiu kresťanskú a zároveň vlasteneckú. Ako apoštolovia a lekári máme účinkovať. Oheň povolani sme ohlasovať a ohňom, ohňom Krista treba nám vypáliť rany, aké pokrývajú teleso obyvateľstva našej vlasti. Kde je vás viacej spolu v mojom mene, tam som medzi vami — zasľúbil Pán Ježiš. Utvoríme teda v Jeho mene pevný tábor a jeho sila bude s nami.

Po zahájajúcej, so všestranným oduševnením prijatej reči, držal prednášku o Jednote hlavný tajomník zo strediska Štefan Haller. Behom pojednávania pozdvihli slovo pápežský praelát Ján Molnár, Alexander Ernszt a viacerí z prítomného duchovenstva. Porada konečne uzavrela jednohlasne, že cieľom utvorenia Jednoty na celom území stolice prešporskej vydržiavať sa budú shromaždenia *dňa 28. mája*.

Rástočania u ministra vnútra grófa Andrásyho.

Koloman *Brestyenzsky*, kraj. vyslanec kresťanskej ľudovej strany v sobotu dňa 16. mája predstavil ministrovi vnútra deputáciu nedávno požiarom zničenej obce Rástočno. Ku deputácii pripojil sa aj krajinský vyslanec Béla Csitáry, ktorý — ako vôbec známo — náš ľud pri každej príležitosti zmužile zastáva. Záležitosť deputácie predniesol ministrovi jej vodca lekárnik Vilhelm *Amon*. Deputácia to žiadala od ministra, aby obci Rástočno, ktorá nedávno skoro na prach zhorela, povolil štátnej podpory bez úrokov. Potrebovalo by sa celkom 93.000 korún, ktorú summu obci už aj ponúkali z istej strany, obyvateľstvo ale kresťansky smýšľajúce na radu svojho krajinského vyslanca, cestou deputácie obrátilo sa s prosbou o podporu ku vláde. Minister vnútra gróf Július Andrásy čo najvládnejšie prijal deputáciu, odobral ochotne zadaný prosbopis a prisľúbil, že po náležitom uvážení záležitosti vláda — keď vôbec len bude možno — žiadanú podporu udelí.

Nové ministerské nariadenie dotyčno vysťahovania.

Gróf Július Andrásy, minister vnútra, vydal prítomne dotyčno vysťahovania nové nariadenie, v ktorom vyzýva prvých úradníkov stoličných právomocností, aby prísne naložili vrchnostiam cestovné passy vystavujúcim, aby každého človeka, čo sa chce vysťahovať osobitne na to upozornily, že v Spojených Štátoch Severnej Ameriky hospodárske pomery sa ešte vždy nepolepšili, že

tam priemysel vo väčších rozmeroch v blízkej budúcnosti nerozkvitne. Nakladá ďalej minister, že každého, čo sa chce vystahovať, upozorniť treba ešte aj na to, že chýry o rozmnožení práce a polepšení zárobkových pomerov v Amerike nemajú žiadneho základu a že ich len nesvedomiti agenti roztrusujú, aby tým vo vlastnom záujme vábili nevedomý ľud ku vystahovaniu. Naložil preto minister našim cudzozemským zastupiteľským vrchnostiam, že nesmú na štátne trovy domov dať doviezť takých vystahovalcov, ktorí po 1. januári tohoto roku, teda v takom čase sa vystahovali, keď už vedeli o hospodárskej kríze v Spojených štátoch. Nakladá konečne minister, aby vrchnosti vystavujúce passy cestovné napísaly zápisnicu o tom, že tých, čo cestovný pass pýtali dľa ministerského nariadenia upozornily a zápisnicu aby pripojily ku každému passu.

Na vedomie.

Cteným voličom skalického okresu.

Este sa ani nevie, či krajinský vyslanec skalického okresu osvietený pán biskup dr. Ján Csernoch svoj ablegátsky mandát zloží, alebo ho podrží a už sa oň o tri zdechy rvú ľudia, čo silou-mocou oblažiť chcjú skalických voličov. Predstavujú sa im hneď ako ohnivi slovenski ľudaci a hneď zase ako zastupitelia národnej strany slovenskej, ktorá, ako píšu, «uzniesla sa, že za slovenského kandidáta poslanectva odporúčať bude» — svojego človeka. Natiskajú sa skalickým voličom dnes ako slovenski ľudaci a zajtrá ako slovenská národná strana. Hrajú oni teda ako verklik viacej kúskov, pritom ale zdajú sa zabúdať, že dotieravých hostov, ako nikde vo svete, tak aj v Skalici nevidia radi.

Na vedomie dávame preto cteným voličom skalického okresu, že to dnes nikto nevie, či osvietený pán biskup dr. Ján Csernoch mandát svoj zloží. Akonáhle by sa to ale stalo, kresťanská ľudová strana odporúčať bude cteným voličom skalického okresu katolíckeho kandidáta v každom ohlade veľkých zásluh, ako je osvietený pán biskup dr. Ján Csernoch.

Pán Boh požehnaj

statočný priemysel!

Pozvanie.

«Bánovský K. Tov. Spolok» b. r. 31. mája. v nedeľu pod vedením krstnej matky veľk. panej Júlie Zamaróczy pesviacku zástavy vydržiava, ku ktorej ctených p. aj s rodinou povoláva *Riaditeľstvo.*

Hlavný riaditeľ: Vilhelm Jedlicska, sp. notár. *Riaditelia:* Andrej Harinek, I. dekan; Anton Hossó, II. dekan; Jozef Tegelhoff, knihovník; Jozef Mistyina, ú. sp.; Štefan Benyacska, ú. sp.; Jozef Kubricsan, p. ú.; Štefan Schmidt, p. ú.; Anton Krstyenyanszky, p. ú.; Július Lukovényi ml., p. ú.; Jozef Zsi'nyan, p. ú. *Kassiri:* Jozef Hossó, podpredseda; Anton Popelis, ú. sp.; Anton Trnovszky, p. ú.; Vilhelm Dusa, p. ú.

BESEDNICA.

Dvaja zlodeji v dome chudobných.

Jednoho dňa satan postál v úzkej a zablatenej ulici istého mesta. V tomto opustenom námestí bývali chudobní, takí slabo platení úradníckovia, núdzni remeselníci, zametači ulíc, práčky a biedne vdovy. Neboly tu panské paláce; nebrkaly tadeto skvostne kočiare, ani vyobliekani fičúri, ani v hodvábe odené dámy neprechádzaly sa po zablatenej dlažbe. Námestie toto ležalo na neúrodnej pôde. Pozostávalo z ošarpaných domkov, v ich oblôčkoch na začmudených motúzoch sušili poplátanú bielizeň a rozličné handry. V uličnom blate a prachu bavily sa zabrizgané a polonahé deti, vadily, bily sa a robily krik.

Satan začas obdivoval tento brloh špiny a biedy a hŕtal:

— Veru je to biedna háved. Ale na úkor jej biedy, opustenosti a trápneho života nenávidím ju, lebo je pre nebo vybratá, odkiaľ mňa vytvorili. Áno, nenávidím týchto ľudí a neuspokojím sa dotiaľ, kým nepocítia pomstu celej mojej vzteklosti a ukrutnosti. Este do väčšej núdze a do väčného zatratenia ich zaženiem, nech zahynú v pekelných mukách. Počkajte, vy bedári, uvidíte čo sa stane s vami!

Rozmýšľal. Potom dupnul nohou. v tomto okamihu objavily sa pred ním dve postavy. Vrhly sa na kolená pred satanom a tak čakaly na jeho rozkazy. On bol jejich najvyšším pánom.

Satan s hnevom okríkol sa na nich:

— Pozorujte! Tu pred vami je miesto najväčšej núdze. V týchto zadymených a do poli poválaných dieiach na obraz Najvyššieho stvorenej postavy bývajú a vy týchto biednych žobrákov, ktorých ľuďmi prezývajú, obkradnete a vyrabujete.

— Ale, pane, — riekol jedon z čertov, — ako nám môžeš rozkazať ty, múdry, také volačo, čo je aj čertom nemožné? Čo vykonať nemôžeme. Povedz že, čo najdeme u týchto žobrákov? Snáď tie slamené podušky máme vytiahnuť z pod jejich hláv? Chudobní sú, ako kostolná myš.

— Mlč! — okríkol ich satan posmešne. — Viete môj rozkaz a ak ho nesplnite, mne budete zodpovední. Rozumejte teda. Vy dvaja nivočte a plieňte tu na mieste biedy a núdze, nech sú títo ľudia ešte biednejší a nešťastlivejší. Chceme, aby ste tu zbíjali a lúpežili. Rozumeli ste? Chceme a žiadam! Druhí moji slúžobníci výborne konajú práce, s ktorými som ich poveril, vy tiež nesmiete byť darohni a netrební. Nedajte sa. Pre-

vedte môj plán svedomite, aby ja, panovník pekla, bol s nim úplne spokojný.

— Ale, pane — namietnul jeden z čertov, — jestli je hriech, keď bohatého oškodíme, o koľko väčší hriech je tento, keď to s chudobným urobíme? A potom, aký trest čaká na nás, keď nás prichytia? Oh, pane, nebuď ukrutným!

— Pluháci! — zareval satan s opovržením. — Ako sa opovažujete priediť sa mne, vašemu pánovi? Nebojte sa, nechytia vás. Nezastihne vás trestná ruka, ba bedári tito čím dial, tým väčšími si vás obľubia. Dobré vám bude medzi nimi. Choďte teda a získajte si slávu. Jedon z vás bude opilstvo a druhý nádhera. Takto vás nepoznajú. Môžte ísť!

Toto rieknuc, zmiznul.

Dvaja čerti, pozrúc jedon na druhého, hlasite sa zasmiali.

— A teraz?

Po ulici ukonané, vyhladované a zafúlané podoby, mužskí, ženské, starci, mladí a deti zahálali bez všetkej práce.

— Čože ukradneme u týchto bedárov? — táže sa Opilstvo.

— Ak sa nám nepodarí vyplniť rozkaz, tak nás dodriape na kusy, — odpovedala Nádhera.

— Musíme dačo vymysleť, — hovorí Opilstvo. — Povedz volačo, veď si lstivým nad všetkými.

— Ty porad, veď niet páru tvojej múdrosti.

Obdivujúc biedne chatrče týchto žobrákov, rehotali sa oba čerti a rozmýšľali, čo a jako začiať.

(Pokračovanie nasleduje.)

CHÝRNIK.

Jeho veličenstvo kráľ teší sa celkom dobrému zdraviu a tohto roku zúčastní sa na processii vo sviatok Božieho tela. Jeho veličenstvo kráľ v druhej polovici júna odcestuje do Ischlu a odtiaľ na dva dni do Prahy, aby si prezrel tamojšiu jubilárnu výstavu a v auguste príde na manévre do Uhorska.

Letovanie knieža primasa. Kardinál knieža-primas Klaudius Vaszary aj tohoto roku bude letovať na svojom obľúbenom kúpeľnom mieste v Balatonfürede. Knieža-primas v sprievode biskupa dra Medarda Kohla a kanonika Marka Bergera minulý týždeň prišiel do Balatonfüredu.

Nový policajný hlavný kapitán Baňskej Bystrice. Nadžupan stolice zvolenskej Mikuláš Osztröluczky za policajného kapitána Baňskej Bystrice vymenoval krupinského mešťanostu Martina Hollakého.

Papež ku biskupovi Csernochovi. Pápež Pius X. čanádkemu biskupovi Jánovi Csernochovi z príležitosti jeho vysvätenia a inštalácie poslal svoju, vlastnoručným podpisom opatrenú podobizňu a pápežské požehnanie v sprievode vrelých a uznanlivých slov.

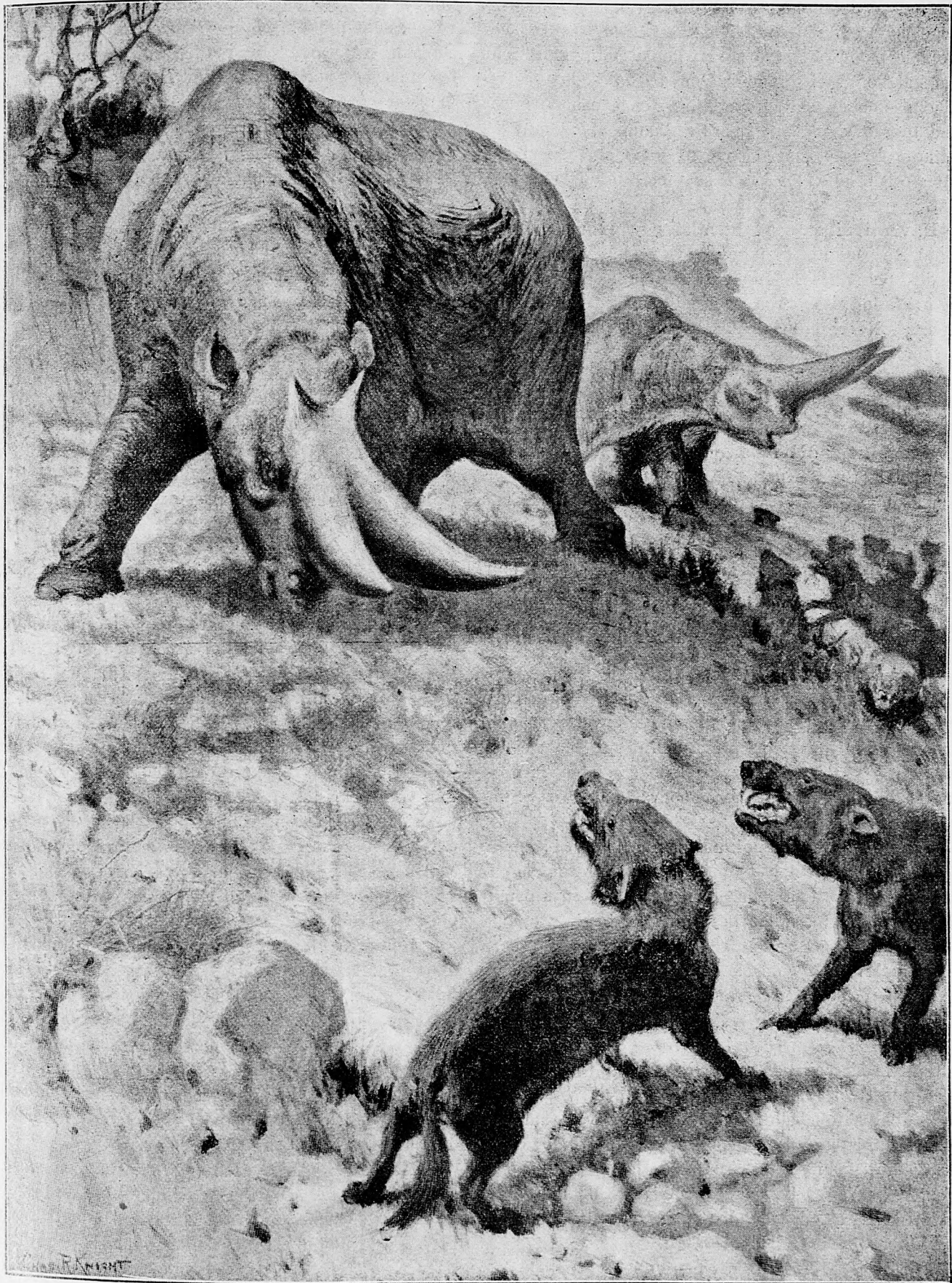
Otvorenie jubilárnej výstavy v Prahe. Dedič trónu Franc Ferdinand dňa 12. mája otvoril výstavu pražskej obchodnej a priemyselnej komory, ktorú sriadili z príležitosti 60 ročného jubiläuma rakúskeho cisára. Predseda obchodnej komory Rivnac pozdravil dediča trónu s dlhšou rečou, na ktorú dedič trónu odpovedal najprv česky, potom nemecky a zatým v českej reči otvoril výstavu. Dedič trónu zapísal si meno do knihy pre navštevovateľov výstavy a potom sa prešiel po výstavišti, na ktorom je 23 veľkých budov a vyše sto menších pavillonov. Dedičovi trónu najlepšie sa páčila výstava poľnohospodárskych strojov. Dedič trónu za hlučných výkrikov: «Sláva!» a «Hoch!» opustil výstavište. Jeho veličenstvo kráľ v lete tiež odcestuje do Prahy, aby navštívil výstavu.

Pamiatka prešovských mučedníkov. Dňa 11-ho júna odhalia za veľkej slávnosti pamätnú tabuľu prešovských mučedníkov. Na slávnosť pozvali obe snemovne, členov vlády, stolice a všetky kultúrne spolky.

Chýry z biskupstva košického. Osvietený pán biskup košický dr. August Fischer-Colbrie dňa 10. mája navrátil sa z Hejsze, kde cez niekoľko dní prezeral biskupský majetok a 12. mája už predsedal na zkuške synodálke. Túto zkušku složili s dobrým výsledkom nasledujúci duchovní: Alojz Ottó, Jozef Machovics, Ján Blasko, Matej Vay, Ondrej Liktor, Franc Káloky, — Dr. Melchior Takács, prépoš a praelát praemonštratský 100 korún daroval na hrub Kazinczyho. — V kláštore Uršuliniek usporiadali dňa 11. mája krásnu, rok zatvárajúcu slávnosť. — Dekanát sabinovský odbavoval dňa 16. mája svoje jarné zasadnutie vo farnosti Široká. V zasaďnutí pojednávali duchovní o predmetoch cirkevných, osvieteným pánom biskupom k uváženiu predložených. V tenže deň vo farskom kostole odbavovala sa pobožnosť k úcte sv. Jána Nepomuckého, spojená s plnomocnými odpustkami. — Jednota Katolíckeho Ľudu v biskupstve košickom najnovšie utvorená je: v Hidasnémeti, kde ju utvoril farár Georg Miller so 71 členami; farár Štefan Tomori s okresným kommissárom Francom Zogolla utvoril zase Jednotu v obci Somod so 102 členami.

Povodeň. Z Galanty (prešporská stolica) sdeľujú, že v galantskom okrese Malý Dunaj sa stále dvíha, následkom čoho okresný hlavný slúžny nariadil, aby sa násypy ponaprávaly a súčasne nariadil uviesť do života aj iné ochranné poriadky.

Nešťastie v žilinskej cellulóske. V cellulósovej fabrike v Žiline udalo sa nešťastie. Murár Rudolf Erstelt opravoval jedon kotál na varenie, medzi čím čap kotla cieľom zníženia tlaku teplotúry otvorili. Tlak povetria shodil vrchnák kotla a Erstelta valiaca sa para tak oparila, že o niekoľko minút zomrel.

Praveké zvieratá.

Zo Spišského biskupstva. Zkúška tých mladíkov, ktorí do spišského semináriu chcú byť prijatí, dňa 30. júna predpoludním o 10. hodine bude v Kapituli (Szepeshely) vydržovaná. Ku kňazskému stavu v sebe povolanie cítia a úplne zdraví konkurenti, ktorí 6 tu, 7-mu, alebo 8-mu gymnaziálnu triedu s dobrým výsledkom skončili a maturu zdarne zložili, osobne musia sa na tú zkúšku ustanoviť; svoje dokumenty: rodný list a ostatné školské vysvedčenia už v popoludňajších hodinách predošlého dňa majú sa v biskupskej kancelárii oddať.

Navrátiť sa vystahovalci v armáde. Z Levoče sdeľujú, že návrat vystahovalcov prajne vplýva aj na výsledok assentírky. Minulý týždeň previedla sa v Levoči náhradná assentírka, ktorej výsledok je veľmi prekvapujúci. Na assentírku totiž ustanovilo sa 93 vojovinných, z pomedzi ktorých 41 mladíkov odobrali. Teda náhradná assentírka mala lepší výsledok, než riadna assentírka, na ktorej o mnoho menej vojovinných bolo odobraté.

Smrteľné zablávenie. Z Nového Mesta nad Váhom (Vágújhely) píšú, že tam dňa 7. mája jeden rýchle jachajúci koč zablávil krakovského zámožného gazdu Štefana Straku. Nešťastník bol už starý človek a tak nepočul opätovné upozorňujúce výkriky kočiša. Rýchle privolovaný lekár vzal Štefana Straku do opatery a ustálil, že má dolámané rebrá a že utrpel nebezpečné vnútorné úrazy. Straka napriek lekárskej opatere v nedeľu 10. mája ráno zomrel.

Nová fabrika. V Hodruši najbližšie začnú stavať fabriku na fajky. Štiavnické fajky sú široko-ďaleko známe a z tejto príčiny toto podujatie je veľavýznamné ohľadom tohto odvetvia priemyslu. Tejto budúcej fabrike tešíť sa máme aj preto, lebo chudobný ľud dostane sa ku novému zárobku, ponevác baníctvo v Štiavnicí upáda.

Ozbíjaná obecnia pokladnica. Z Miškovca sdeľujú, že minulý týždeň v noci v obci Tiszaezslár neznámi páchatelia vlámali sa do obecného domu, kassu s peniazmi vylámali a ukradli z naj 600 korún, Z vlámania upodozrievajú cigánov, ktorí pred vlámaním prešli cez obec. Žandári už na druhý deň pochytili vlamačov, u ktorých našli všetky ukradnuté peniaze. Žandári cigánsku karavánu zaviezli do väzenia kráľovského fiškalátu v Miškoveci.

Srútila sa veža. V meste Nagybánja (st. Szatmár) minulé dni na poludnie srútila sa 30 metrov vysoká veža grécko-katolíckeho kostola, ktorú teraz stavajú. Osem robotníkov bolo ranené, medzi nimi jeden smrteľne. Veľké šťastie, že sa nešťastie udalo počas popoludňajšej prestávky, lebo ináč bola by sa udala hrozná katastrofa. Rumy odpratovali baníci. Z pomedzi robotníkov nikto nechyboval.

Staré peniaze. Z Košíc oznamujú, že v obci Málca počas kopania jedného fundamentu našli jeden hlinený krčah, v ktorom bolo veľa starých peňazí, Peniaze pochodia z doby Leopolda I., Karola III. a Marie Terezie.

Chýry zo Šariša. Prešov. Jeho excellencia dr. Ján Vályi, grécko-katolícky biskup splnomocnil Michala Csabinyák, notára kráľovského súdu vyučovať bohoslovcov vo veciach pravotných. — Polica j minulý týždeň preskúmala váhy a miery rozličných obchodníkov a kde ich nenašla v poriadku, patričných prísne pokutovala. — Minister vnútra gróf Július Andrássy zamýšľa na území celej stolice pre každý okres vymenovať okresného lekára s platom 1800 korún. Je to veľmi osožná vec, bo terajší okresní lekári nestačia zodpovedať svojej povinnosti, následkom čoho nákazlivé nemoce, ako kde vypuknú, veľmi sa šíria a dlho trvajú. — Okres širocký. Známo je vôbec, že následkom finančnej krízy v Amerike, postavenie tamojšieho robotníctva a s tým aj vystahovavších sa ta našich krajanov veľmi sa zhoršil. Menej ľudu ide preto teraz do Ameriky a tým viacej vracia sa ho domov. Zo širockého okresu vystahovalo sa do Ameriky roku 1905 ho 712; roku 1906-ho 654; roku 1907-ho 607. Navrátilo sa roku 1905-ho 79; roku 1906-ho 132; roku 1907-ho 226 ľudí. V mesiaci január roku 1907-ho vystavila vrchnosť pre tento okres 84 cestovných passov, v mesiaci januári bežiaceho r. 1908 ho uchádzalo sa o cestovné passy len 10 ľudí. Toto tiež zreteľne dokazuje, že náš národ teraz menej uteká do Ameriky. Vystahovanie je aj celkom zbytočné, bo komu sa neľahko robí, ten prácu a dostatočný výrobok najde aj doma. — *Sztankohermány.* Ján Frimmer, tunajší farár s pochvalnou horlivosťou už viackrát vykladal svojim veriacim veľkú potrebnosť utvorenia Jednoty Katolíckeho Ľudu, vzdor tomu dalo sa do nej poslať len 6 ľudí zapísať. Nesvedomí buntoši pobalamútili pravdu ľudu tejto obce a len z tej príčiny zdráha sa do Katolíckej Jednoty vstúpiť. Chvála buď Bohu, Jednota tak sa už šíri po celej krajine, že je to ozaj haňba pre každého katolíka, čo sa poslať z akýchkoľvek príčin ku Jednote neprihlásil — Matej Szallay, farár križovský a okresný dekan v dekanátskom okrese sabinovskom odbavoval školské zkúšky: dňa 14. mája v Szinye a Kajáti; dňa 15. mája v Szinyeujfalu a Široka a dňa 16. mája v obci Nagyvitéz.

Nemecká vzducholoď vo Spiši. V utorok dňa 12. mája predpoludním o 11. hodine na vrchu «Tar» pri Spišskej Vsi (Szepesfalu) slietla jedna veľká vzducholoď, ktorá pri spúšťaní sa bola porúchaná. Na balóne cestoval jeden nemecký akademický professor a jeden pruský kapitán, ktorí v ten istý deň ráno 5. hodine vysadli v Kölne na vzducholoď. Porúchanú vzducholoď dali na železnicu v Novyrtargu, odkiaľ sa aj vetroplavci vrátili do Nemecka.

Návrat vystahovalcov. Z Triestu oznamujú, že cestovateľská loď «Martha Washington», ktorá prináleží lodnej spoločnosti Austro-Amerikana, minulý týždeň s 1115 cestovateľmi z New-Yorku doplávala do Triestu. Už v Neapoli vyše 700 cestovateľov vystúpilo na breh. Z pomedzi ostatných 854 Uhrov, z Triestu na osobitnom vlaku odcestovalo do Fiume a odtiaľ potom každý do svojho domova.

Chýry zo Spiša. V Levoči dňa 4. mája zomrel po dlhom trápení Eugen Károssy, pensionovaný podplukovník a predseda levočskej neodvislej strany. — V Šaovníku dňa 3. mája zomrel po dlhej trápnej nemoci a po pobožnom prijatí sv. sviatostí Lehel Bottka, úradník biskupského panstva v 43. roku života svojho. — V Zakarovcach dňa 3. mája Ján Meszjár medzi zvaďou tak mocne uderil Eduarda Hellebronta so švidrom po hlave, že následkom toho v nasledujúcu noc zomrel. Meszjára už zavrely. — V Levoči sa minulé dni na doplnkovú assentírku ustanovilo 93 vojopovinných, z tých odobrali 41. — V obci Prakfalu Ján Leskó z pomsty tak ubil Michalovu Liptákovú, že následkom ťažkých úderov o štyri dni zomrela. — V Gánovcach sa kúpeľ dňa 15. mája otvoril. — V Kluknave dňa 6. mája jednoročné dieťa Mikuláša Richnavszky medzi bavením do rieky Hernád spadlo a sa utopilo. Rodičia, pozor na deti! — V našej stolici oddalo sa behom jedného roka vrchnosti 958 zmyjových hláv (veľmi jedov. tý had: vipera). Z nariadenia ministra vnútra dala vrchnosť za každú hlavu 50 halierov odmeny. Tak bude i naďalej. — Minulý týždeň bol veľmi dobrý, teplý čas sem a tam s dažďom. Dňa 13. mája okolo poludnia bolo na slnku 25 stupňov R. tepla a večer o ôsmej hodine bolo tiež ešte 16 stupňov tepla.

Útok v Lvove. Z Lvova oznamujú, že vyšetrovanie proti Sziczynszkému, vrahovi grófa Ondreja Potockého a proti jeho matke minulý týždeň zakončili. Vyšetrujúci sudca listiny odovzdal štátnemu zatupníctvu, ktoré proti Sziczynszkému pre zákernícku vraždu pozdvihne obžalobu. Matku útočníka sotva postavia pred súd, pretože neveria, žeby ona bola nahovorila svojho syna k tej vražde.

Hodila sa do studne. V Oravskej Lipnici dňa 7. mája v noci, keď domáci najtuhšie spali, Anna Omilák, 50 ročná vdova sa do hlbokej studne hodila. Po dlhom hľadani vyťahli ju mrtvú. Na rozume veľmi pochybovala. Strašná to smrť.

Privčasná povodeň. Z Hornej Oravy nám píšú, že dňa 7. mája bola tam veľká búrka, hrmavica s veľkým a dlhotrvajúcim dažďom. Voda tak zaliala posiate polia, že mnohí gazdovia sú prinútení znovu kde-tu siať. Tak privčasnej povodne ešte nepamätajú tamojší obyvatelia.

Pozvanie. Slovenská robotnícka mládež v Budapešti usporiada v nedeľu dňa 7. júna 1908. v miestnostiach «P. Iparosképzökör» u (VIII., Alföldi u. 13.) divadelné predstavenie, spojené s tanečnou zábavou, na ktoré vás úctive povoláva riaditeľstvo. — Predstaví sa: «SIROTA». Obraz zo života v 4. dejstvách od Mariny Olgy Horváthovej. Začiatok o 8. hodine večer. Hudba slovenská. Vstupné v predodpredaji: I. miesto 1 koruna 50 hal., II. miesto 1 koruna 20 hal., III. miesto 90 halierov, IV. miesto 60 halierov. Večer pri pokladnici: I. miesto 1 koruna 60 halierov, II. miesto 1 kor. 30 halierov, III. miesto 1 koruna, IV. miesto 70 halierov. Miesto na státie 40 halierov. Tanečné odznaky možno dostať večer pri pokladnici, pre mužských za 40 hal.

Vstupenky možno dostať u ktoréhokoľvek riaditeľa a večer pri pokladnici. Otvorenie pokladnice večer o 7. mej hodine. — Úctive prosíme veľactené obecnosť, aby sa aspoň niekoľkými minútami pred 8. hodinou večer dostavil ráčilo, aby tak obvyklé vzájomné uvítanie sa, mohlo byť ešte pred ôsmou hodinou odbavené. Lebo všeobecná žiadosť je, aby čas ku tanečnej zábave určený na žiaden pád ukrátený nebol. Riaditeľstvo.

HOSPODÁRSTVO.

Aby sliepky dobre niesly.

Každá gazdinka, ktorá dochováva drúbež, usiluje sa, aby jej sliepky čím lepšie niesly vajcia. Ku dosiahnutiu tohoto cieľu v prvom rade potrebné je, aby držala dobré sliepky. Nenie zapotreby, aby kúpila drahé, cudzozemské fajty, lež nech vyberie zo svojich tie kurcencie, ktoré pochodia od dobrých sliepok. Pri tomto muštrovaní treba hľadať aj na veľkosť vajca, taktiež aj na čas, kedy začala klásť vajcia tá istá dobrá sliepka. Keď v tomto zaobchodení za pár rokov pokračujeme, tak z domácich sliepok také druhy vychováme, ktoré prevyšujú cudzozemské, hoc ich v novšej dobe vo veľkom počte dovážajú k nám, súc v tej myšľnej mienke, že sú lepšie ako naše, kdežto dosvedčené je, že naše sliepky sú pevnejšie, chutnejšieho mäsa a bez škody vydržia premenu počasia.

Z cudzozemských sliepok najlepšie sú: talianske, langshan zvané a španielske, ale aj u nás sa najdu fajty, ktoré sú v jednom rangu s týmito, ba keby sa naše gazdinky rozumely k veci, mohly by zvýšiť hodnotu našich sliepok. Na daktorých panstvách s veľkým úspechom dochovávajú biele a žité orpington zvané sliepky. Fajtu túto — ako aj mnohé iné — skrze miešané párenie dosiahli. Mäso orpington sliepky je pekné, žlté a chutné. Perie bielej je dost cenné, ale sliepka veľmi chýrne vajcia nenesie.

Až chce gazdiná čím väčší choson brať z drúbeže, nech nedrží staré sliepky. Najviac vajec znesie sliepka v druhom roku, v tretom menej a rok po rok upáda počet vajec. Za to nenie hodno sliepku po 3—4 rokoch držať. Mnohé gazdinky sliepky svoje už po druhom roku krmia, lebo vtedy ešte jejich mäso je chutné a mäkké.

Aby sliepky aj v zime vajcia nosily, musíme ich dobre krmíť a držať v teplom kuríne. Na mnohých miestach mäso miešajú medzi zrno a s tým potom sliepky chovajú. Istotne nie bez chosnu. Na veľkých hospodárstvách kúria maštale, alebo kuríny sliepok, čo sa tiež vyplatí. My aspoň na to hľadme, aby sa kurín dobre zatváral a aby sliepky bránené byly proti zime. Pokrm nech je vždy záživný a miešaný, pričom bedliť treba na

čas krmienia a termín prisne zadržaf. Keď nemôžu cho-
diť sliepky po takom dvore, zahrade a poli, kde by našli
chrobač, pandravy a húsenice, tak pohodí im treba
mäsa (posekané črevá a všeliaké odpadky), vôbec musia
dostať takého pokrmu, od ktorého zavčasu budú niesť
vajcia. Takéto potraviny sú: pálený ovos, jačmeň, kono-
pné a lanové semä, na drobno posekané suché listy ži-
hlavy. Všetko toto má vplyv na vajcia. Nikdy nesmie
chybovať múr z dvora drúbeže. Sliepky aj škrapiny radi
dzobú. Jedon znalec odporúča tento pokrm: vezmime
pre 12 sliepok 30 grammov glauber soli, stopme ju v
litre vody a primiešajme k vareným zemiakom a cho-
vajme s tým sliepky za 5—5 dní, tak včas počnú niesť.
Dobrý účinok majú huby na jedenie a žalud. Potlčme
to na prach a smiešajme s lanovým semenom, so žitnou,
ražnou, alebo s jačmenou múkou a zrobme z toho fa-
zuli podobné bobky a pohodme to kedy-tedy sliepkam.
Od toho — hovoria — dobré a veľké vajcia nesú. Tiež
za dobrý pokrm je vyhlásené zberané mlieko, cmar s
tvarohom a so zemiakmi zmiešané. Od mäsitého pokrmu
rastú a peria sa sliepky. Žiadajú ho tam, kde nenajdu
hmyz a chrobač, keď perie tratia, cez trvajúce pršky a
cez zimu.

Gazda.

DOPISY.

Pochválen Pán Ježiš Kristus.

Velactený Pán Redaktor!

Prosím o láskavé uverejnenie tohto môjho dopisu v
našom «Kreštane».

U nás sa už «Jednota Katolíckeho Ludu» utvorila
a úfame sa, že v tejto Jednote my katolíci častejšie sa
zídeme a budeme sa radiť o našich záležitostiach. Tak
sme sa radili aj dňa 26. apríla, keď bol u nás p. veľk.
Machovics, cirkevný hlavný škôldozorca, v záležitosti
našej katolíckej školy. Školská stolica uzavrela, v tejto
porade, že chce mať nie štátnu, lež katolícku školu,
čomu sa pred školou vo veľkom počte shromaždený ľud
veľmi potešil. Dňa 3. mája pán Štefan Paska, farár
veľkobielský držal nám prednášku o ovocinárstve a za-
ujímave nás poučil, že ovocinárstvo sa vyplatí, ak s ním
podľa nového spôsobu sa zaoberať budeme; preto aby
sme len jednej sorty ovocie sadili, lebo len tak bude do
veľkokupectva súce; vysvetlil nám ďalej pán farár, ako
máme stromy sadiť, proti hmyzu brániť, najmä ale proti
jablňným moľom; ako máme pestovať vtákov, umelecké
hniezda im robiť, ako sa máme brániť proti kminom.
Po prednáške p. Stastny, podrychtár za prednášku pána
Paskovi v mene obecnstva sa poďakoval. Úfame sa, že

následkom tejto prednášky u nás pár sto holdov kopa-
nic ovocnými stromami vysadené bude. V čom nech
nám Pán Boh pomáha.

Jedon mešťan.

***

Kristályfalva (Spišská Magura).

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Velactený Pán Redaktor!

Úctive prosím, ráčte v «Kreštan»-e uverejniť tieto
riadky.

Nedávno sľúbil som, že upovedomím ctených čita-
teľov nášho milého «Kreštana» o výsledku jednohlasného
uzavretia nášho statného výboru ohľadom úplného za-
vretia krčiem v nedeľu a vo sviatok. Píšem toto nielen
preto, aby som svojmu sľubu zadosť učinil, ale aj ku
poučeniu a povzbudeniu druhých.

O tom našom uzavretí bola reč aj na jarnom sto-
ličnom shromaždení. Ústredný stoličný výbor odmrštil
to uzavretie z dvoch príčin. Po prvé preto, že stolica
už poslala prípis v tej veci na ministerium, aby mini-
sterium to, čo my chceme nariadilo po všetkých ob-
ciach, aby sme teda čakali na odpoveď ministra.

Po druhé preto, lebo sa to vraj protiví obchod-
nému zákonu. Proti tomu sa ozval náš mimoriadne sta-
točný a smelý notár Árpád Bugsch a povedal, že ten
zákon sa vzťahuje len na hostince a kaviarne, u nás sú
ale len obyčajné krčmy. Sláva a vďaka pánu notárovi!
Bárs by všetky obce takých neohrozených ľudomilov
maly za notárov. Stoličný podžupan jeho a všetkých,
ktorí za naše uzavretie boli, uspokojil s tým, že stoličný
hlavný advokát appellovať bude proti náhľadu a uza-
vretiu stoličného ústredného výboru k ministerstvu.

Úfame pevne, že si minister viac bude všímať zá-
ujem dobrých mravov, verejného pokoja a vôľu celej
obce, ako troch krivonosov.

Všetky obce by maly podobné uzavretie vyniesť,
tak by sme asnáď skrze verejnú mienku pomaly len
vynútili od vrchnosti nariadenie ohľadom zavretia krčiem
v nedeľu a vo sviatok po všetkých obciach! Hore sa
do tej potrebnej a nevysloviteľne užitočnej práce!

Radostné je, že sú teraz naši občania dôslední; v
nedeľu a vo sviatok sotva ide dakto do krčmy. Tak to
aj má byť. Ukážme židom a celému svetu, že sme dô-
slední, rázni mužovia, a nie deti a zbabelci. Aj naďalej
sa nedajme od židov zviest a na posmech obrátiť, čo
by sa stalo, keď by sme teraz skrze navštevovanie krčiem
v nedeľu a vo sviatok zrušili to, čo sme len nedávno
tak chvalitebne uzavreli. Nedeľu zasväťme Pánu Bohu,
vzdelaniu a nevinnej domácej zábave a nie hnusnej ži-
dovskej krčme, nie pijavičným krivonosom.

Aj tú veľmi radostnú a nasledovaniahodnú vec mu-
sím spomenut, že od toho času, ako v tých milých no-
vinách udano bolo, že koľko novín a časopisov chodí
do našej farnosti, — to bolo vo štvrtom tohoročnom
čísle od 25. januára — sa počet predplatiteľov dobrých
novín znovu zmohol. A síce «Kreštan» má od toho času
troch nových predplatiteľov, chodí teraz teda k nám 26
vytiskov; «Naše Noviny» majú tiež troch nových pred-

platiteľov, chodí teraz teda k nám 16 výtiskov; «Posol B. Srdea J» má odtedy dvoch nových predplatiteľov, prichádza teda teraz do našej farnosti 43 výtiskov. Aj do Jednoty Katolíckeho Eudu sa dali znovu štyria zapísať, máme teda už 86 členov.

Nedávno boli u nás v jednom dome krstiny s mnohými hosťami, na ktorých ľudia — s malou výnimkou — len pivo pili a veľmi statočne sa chovali. O Jednote Kat. Eudu a o iných užitočných, zaujímavých veciach, čo v novinách čítali, sa shovárali. Aj naša chýrna Tereška bola prítomná a — chvála Bohu — dobre sa držala. Opitého nebolo, o deviatej už každý bol doma. Tak by malo byť vše a všade, však sme nie pohania, ale kresťania katolíci.

Pre strážcov sv. Hrobu v Jeruzaleme sa nashieralo u nás pri našom sv. Hrobe 12 korún 40 hal. Držme sa aj naďalej tých vznešených slov Krista Pána: «Blahoslavení sú milosrdní, lebo oni mi osrdenstva dôjdu».

S kresťansko-ľudovým pozdravom. *Jeden občan.*

***

Z Nitrianskej.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Otený Pán Redaktor!

Prosím o láskavé uverejnenie týchto mojich riadkov v našom «Kresťane».

Čas všetko premôže; premôže on ešte aj liberála hnusného. Až sa mi tak rozdáva moje srdce, keď zkusujem, že tí starodávni darmošlapi liberálni, ktorých strana zahynula, začínajú sa uspokojovať i s tou ľudovou stranou, ktorú by boli kedysi v lyžičke vody utopili, ktorej privržencom nesvedomitou podlostou trýznili, na ktorú tú najväčšiu hanu kydali. Nuž tak je to vo svete, že liberál sa všeliako plete. Liberál je ako slíž, aj okolo prsta sa dá obrútiť, keď je to jemu osožné. Liberál je ale aj taký, ako vrtkavá žena, raz takto a raz zase inak mluví a jedná. Nešťastný je ten sedliak, ktorý sadne bezbožnému liberálovi na lep. Kto je liberálom, ten je planým kresťanom; kto je liberálom, ten je nástupcom Judáša; kto je liberálom, ten je sprostým zaslepencom, od nepriateľov cirkve za nos vedeným. Preč tedy s naničhodnými liberálmi a nech žije naša drahá kresťanská ľudová strana a jej priatelia.

S Bohom!

Pecháč.

Krajinská jubilárna púť do Lourdesu pohne sa dňa 8. augusta pod protektorátom jeho excellencie najdostojnejšieho pána dr. Júliusa Városyho, arcibiskupa kaločského. Duchovné vodcovstvo pútnikov prevádza vý-

bor z viacej duchovných pozostávajúci. — Smer cesty: Budapest—Viedeň—Salzburg—Innsbruck—Maria-Einsiedeln—Genf—Lyon—Bern—Paray le Monial—Cette—Lourdes—Lyon—Bern—Innsbruck—Viedeň—Budapest. Ceny: I. trieda 460 korún, II. trieda 320 korún, III. trieda 210 korún. Programmom a vysvetlením ochotne posluži Franc Fehér, farár. Ebed, stolica ostrihomská. Štefan Domonkos, Nyúfalva, stolica Győr, Lenárd Hegedüs, Bajmok, stolica Bacs a Štefan Benyács, Csacza, stolica Trencsén. — Nasledujúca krajinská jubilárna púť pohne sa dňa 8. augusta z Budapešti. Smer cesty: Budapest—Viedeň—Maria-Einsiedeln—Lyon—Lourdes—Marseille—Genna—Rím—Florenz—Venedig—Fiume—Budapest. Ceny zúčastnenia: I. trieda 560 kor., II. tr. 450 korún, III. trieda 250 korún. Dotyčno tejto púte programmom a vysvetlením ochotne poslužia Franc Fehér, farár. Ebed, stolica Ostrihom a Štefan Pasztorek, Tököl, stolica Pest.

Opätne radíme proti lámke, pakostnici, klaníu, pichaniu, boleniu hlavy, zubov, klaníu v boku, influenzi, na slabosti a trasenie trpiacim, aby svoje neduhy liečili Fellerovým «Elsa-Fluidom». Zarovnak na podiv s dobrým výsledkom upotrebovať môžu Fellerov «Elsa-Fluid» proti zápaleniam, horúčostiam a slabosti zraku. Tucet na prábu franko 5 korún. Fellerove «Elsa» pilulky proti záhe, náklonnosti k vracaniu a tvrdej stolici prevyšujú všetko očakávanie. K dostaniu u V. Eugena Feller, Stubica, Kostolná ulica č. 18. (stol. Záhreb).

Ku tomuto číslu pripojený je sbierajúci hárok ku ľahšiemu objednaníu svetochýrnej «Generál Dewett» kossy z kanónovej ocele.

Nižepodpísaný fabrikant prosí hospodárske obecnstvo, aby potrebu na kossy objednalo si čoskorej a obslužené bude na čas a dobrým tovarom. Zaslание kôs stane sa v určenom čase. Sbíerajúci hárok treba zreteľne vyplniť a v listovej obálke poslať pánu Pavlovi Sohr, Somogy-Szill, akožto výlučnému liferantovi týchto ocelových kôs.

Odkazy redakcie.

P. Listonoš. E. Nariadili sme, aby vec do poriadku prišla.

P. Dopisovatelia. Nitriansko. Prosíme za prehladnutie, ale nebolo nám možno v tomto čísle všetko uverejniť.

Kto žiada požičku?

Kto na svoj majetok záložnú požičku mieni si vypožičať, tak nech sa s dôverou obráti ku «Kisbirtokosok Országos Földhitelintézet» Budapest, V., Géza-u. 2. (svoj dom). Tento ústav dáva tak malú ako aj veľkú požičku, preto aby bolo spomoženo stredno- a malo-hospodárom. Pre toto požičky už od 300 korún dáva. Kto veľké úroky prinútený je od jeho dlhu platiť, tomu náš ústav s lacnou požičkou ľahko môže pomôcť na jeho ľahčích. Predošlých veriteľov tento ústav s touto požičkou vyplatí, a za lacné peniaze odpravi všetky tie prekážky, ktoré sú s dávaním tejto požičky spojené. Požičky sa dávajú do polovice hodnoty majetku. Keď dlžník poriadne plati, ústav náš požičku nemôže vypovedať, ale dlžník svoje dlhy bárskeď, lebo v celkosti alebo v čiastkach bez všetkých pobočných výdavkov môže si splatiť. Pri parcellovaní na pomoci je v každom ohlade. Ústav na jednoduchý list bár komu schotae ovnoveda.

P. F. P. Sz. Veru ráčíte mať pravdu. Nuž ale kôň má štyri nohy a predsa sa dakedy potkne.

P. X. P. Od prvého do posledného slova je všetko čiro-čistá pravda, čo píšete. Ráčte prehladnúť nasledujúce číslo.

P. Alfonzko. P. Pride jedno za druhým. Naraz nemožno.

• Chut k jedeniu

zdravý žaludok máme necitme sa zle, nemáme tvrdé stolice, d kedy potrebujeme Fellerové Rebarbara Elsa-pilulky ku prehnanu. 6 škatuliek za 4 koruny franko. Dajme si poslať kroz V. Eugena Feller, Stubica, Kostolnauica 18 číslo (stolica Záhreb). *Elsa.*

Veľky krach!

V New-Yorku a v Londine nešialani ani európejskú suchú zem a preto jedna na strieborné náradie fabrika nútenos vydela sa byť, že svoj tovar len za cenu roboty toho predá. Ja som splnomocnený, splnomocnenstvo toto plniť a nazáklade tomto za 6 zl. 90 krajciarov nasledujúce náradie pošlem:

- 6 kusov veľmi fajnové stolové nože so pravdivou anglickou klingou
- 6 kusov amerického patentirovaného striebra vydlčky,
- 6 kusov amerického patentirovaného striebra jedacie ližice,
- 12 kusov amerického patentirovaného striebra kávové ližice,
- 1 kus amerického patentirovaného striebra polievkovú ližicu,
- 1 kus amerického patentirovaného striebra mliekovú ližicu,
- 6 kusov Anglická Viktoria spodnie táčne.
- 2 kusy imponantné stolové svietniky,
- 1 cedidlo k čaju,
- 1 kus najnové cukrové sítko,
- 42 kusov spolu len 6 zl. 90 kr.

Tieto 42 kusy predtýmto 40 zl. koštovali a vul len 6 zl. 90 kr. v najľavnejšej cene je k dostaniu. Americké a patentirované striebra je jedna s vonku a s nutra biela kova, ktorá striebornú farbu aj 25 rokov udrží začo ja garantirujem. Svedectvom tomu, že tento oznam **není klamstvo** zavazujem sa bár komu, komu sa naradie nepai peniaze spatky dať. Nech nikto nezamešká túto pohodlnú príležitosť použiť žeby si túto okrášľujúcu garnitúru nezaobstaral

ktorá utešeným svadbo a iným darom je, ďalej do každej lepšej domácnosti príliž je súca, k dostaniu je výlučne len u

A. HIRSCHBERGA
amerického patentirovaného striebra závod
WIEDEN, II., Rembrandstrasse 19R. Telefon 14597.

Rozposielky na okolie s dobierkou alebo peniaze vopred v poslaní. Ku tomu čistiaci prach 10 kr. Opravdivý len na boku vydácu ochraňujúcou markou (zdravotná kova).

Výťah s tisíce uznajúcich listov:
S prvou zásielkou som úplne spokojný, prosím ešte jednu garnitúru za 6 zl. 60 kr.

Koložvár barón Bánffy jeho exell.

Jej Excellencia, barónka Edelsheimova čo najvrelšie odporúčala mne Váš stolový nábytok, prečo esadnm Vás, ráčte i mne dvojo takýchto nábytkor, po 6 zl. 50 kr. poslať.

Gr. Helena Tisza, rod Degenfeld-Schomberg.
Zasielku som obdržal, veľmi som spokojný a budem to aj druhým odporúčať.

Andrej Lehóczky kanonik a farár Zemplén-Szinna.
S dorožom sme veľmi spokojní a prosíme o novú zásielku. Predstavená ústavu Mariánskeho. Budapešť, IX., Soroksársk a ulica 36.

Poveterná - harmonika.

Osozná novota!
Čarokrásna muzika!

Tento stroj možno upevniť na domy, stromy a žrte v zahradách a pri najmenšom vetriku vydáva on ľubozvučné hlasy a akordy. Poveterná harmonika je 28 cm. dlhá a koštuje kus len 3 kor.; len s poštovou dobierkou rozposiela c. k. dvorný liferant **Ján Konrád Brůx** vývozný dom hudobných strojov 1295. (Čechy) Treba žiadať si franko a zdarma veľký cenník s viac než 3000 obrazmi.

Pri objednávkách na naše ohlasy, prosíme odvolávať za vždy na náš časopis.

Oznamy prijíma administrácia

„Krešt'ana“
BUDAPEŠŤ,
Szentkirályi-ul. 28/a.

Pre zníženie fabričných dorobov 500 tuctov nesošitých plachiet z plátna

250—200 cm. obšíte zvlášte fajnej jakosti predáva sa 6 kusov po K 14.30.

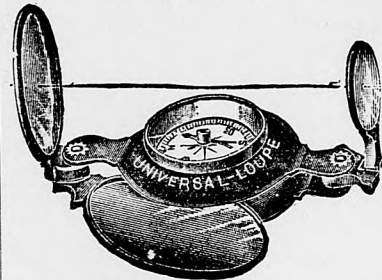
Hostincom a kúpeľným ústavom sa zvlášte odporúča. — Fabrika na tkaniny plátna a bavlny:

Bratia Krejcar, Dobruschka (Čechy).

Veľkolepé novoty: zefir, batist a v látkach ku praniu. Oxford, damast, bielíže stolová a postelná. — Viborná jakosť vzorky franko. —

Zvláštnosti k vystrojeniu mladých.

Nové vačkové d'alekohladitko s kompasom a zrkadlom

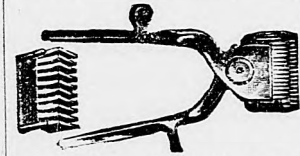
k složeniu s vídítom na veľku diaľku, k upotrebeniu aj ako zväčšujúce sklo paliace sklo a zrkadlo oči. Ľahko k noseniu vo vačku kus len K 1.50, 8 kusy 4 kor. Vpáde nezodpovie vráti sa peňaze. Zasiela s poštovou dobierkou, alebo pri predbežnom zaslaní peňazi c. a kr. dvorný liferant

HANS KONRAD vývozný dom Brůx, No. 1294. (Čechy).

Zdarma a franko dostane na žiadosť každý moj hlavný cenník s 3000 vyobrazením.

Vyplatí sa samo sebou

Na prábu 8 dní posielam moje pôvodné, najfajnej niklované la solingské nožnice k strihaniu vlasov, dľa podmienok mojho cenníka, teďa bez rizika pre objednavat'ľa, abych presvedčil každého o nedostiziteľnej vitečnosti tohoto stroju. — Stroj na strihanie vlasov číslo 9150. shotožený je z la solingskej ocele, feniovo niklované, s 2 hrebienkami k pozdvihnutiu, strihá cez 2. zubov, dĺžka rezu bez hrebienka 3 mm. s tenkým hrebienkom k pozdvihnutiu 7 mm. s hrubým hrebienkom k pozdvihnutiu 10 mm. Kus s rezerv strunou a úpravou upotrebenia,

tak že bárko aj nezbehlý môže vlasy strihať K 5.80; číslo 9151. Nožnice na bradu 1/2 mm. dĺžka rezu, výstroj ako č. 9150. len zodpovedne menší stroj bez hrebienkov k pozdvihnutiu k 5.—; č. 9154. Stroj k strihaniu vlasov II. kvality s otvorenou strunou K 4.80; č. 9155. Nožnice na bradu bez hrebienkov k pozdvihnutiu 1 mm. dĺžka rezu komplet K 4.50; č. 9152. Najfajnejší stroj k strihaniu vlasov, najlepšia precizna robota, holičom zvlášte k odporúčaniu, komplet K 10.—; č. 9153. Nožnice na bradu bez hrebienkov k pozdvihnutiu 1/2 mm. dĺžka rezu K 8.—; č. 9156. Nožnice pre kone, alebo psov, nevyhnutelne potrebné pre majiteľov koni a psov K 5.50. — Stroje treba vždy dobre olejovať, odporúča sa zvlášte olej z kosti, fľaška K —.20, včážia K —.40. Stroj na strihanie vlasov nemal by chybať v žiadnej domácnosti z ohľadov komodity a zdravotnosti!

Trovy kúpy nahradia sa behom štvrt' roka!

Zasiela s poštovou dobierkou **Hans Konrad** c. a k. dvorný liferant . . . .

Vývozný dom Brůx, 1296. (Čechy).

Cenník s 3000 vyobrazeniami posielam na žiadosť každému zdarma a franko.

Neváhajte, keď vás hlava
bolí lež potrebujete hneď

Beretvás-pastilly

Dorába **Tomaš Beretvás, lekárník Kispest.**

Pri 3 škatulkách
zasielka franko.

ktoré za desať minút zastavia najtužšie migrén-hlavybolenie. — **Gena K 1.20.**
Lekárnú odporúčaný liek.

K dostaniu v každej lekarni a drogerii.

Ktorá kosa je najlepšia? pýta sa mnohé kopy probujúci a mnohokrát hospodár. Na toto odpovedáme
dla nášho presvedčenia: najlepšia kosa na svete je

General Dewett kanonovej ocele kosa

Obranná známka.

Ktora sa shtovuje zo zvláštnj kanonovej ocele z miešaniny nešlachetnejšieh kovov zloženej a odborne uneleckym spôsobom dvojnásobne stúženej, tak še vlastnosť vytravalost jej nachodí sa na tom najvyššom stupni a premáha všetko možné tohoto odboru.

Spôsob dorábamia kôs tohoto odboru je tajomstvom fabriky, následkom čoho ľahkosť, trvácnosť a ostrosť takejto kopy sú počudovania hodné.

Atresa Pánu Pavlovi Sohr Szill 13. číslo (Stol. Somogy.)

kam vsetkým na general Dewett kopy pořáznóm dopisovaním a objednaním treba sa obrátiť. — Pri onjednani 5 kusov kôs počtovo útraby platí fabrika. Pri objednaní 10 kusov platí počtové úraty a pripojuje jednu kosu na pridavok zdarmma. — Za každú kanonovej ocele kosu prejma sa dobrosťanie, nezodpovedná kosa vymieňa sa dobrou kosou kanonovej ocele (zokusenosti ale vieme, že medzi tisíc kosamiani jedna je nie zlá).

General Dewett kosou kanonovej ocele na 250—300 krokov može sa kosiť po jednom ostrení, jedno kuvanie dostatočue je na viacej dni.

General Dewett kosa, kanonovej ocele, zasiela sa ku ruce chlapa sostavená nakuvaná a vyprobovaná.

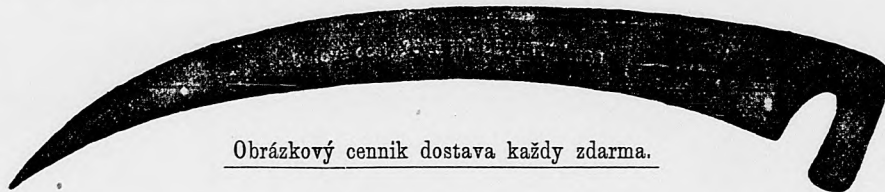
Pri Gneral Dewett kose z kanonovej ocele odberateľ nemá žiadného riska bo nezodpovedná kosa zamení sa za dobrú.

Preto nech nikto kopy od nikoho neobjednáva a nekupuje, kým neurobil probu s kosou General Dewett z kanonovej ocele. A sme o tom presvedčeni, že kto ráz robil s takouto kosou inéj kopy nikdy do ruky nevezme.

Sbieratelia objednavateľov maju zvláštnie vyhody. — Hárky k sbieraniu odberateľov a iné tlačivo su pre bár kobo na pohotove Cenník nech si každý na dopisnícke pyta. Ceny Gnerále Dewett kôs z kanonovej ocele:

60	65	70	75	80	85	90	95	100	110 cm.
90 kr.	95 kr.	1 zl.	1 zl. 05 kr.	1 zl. 10 kr.	1 zl. 25 kr.	1 zl. 20 kr.	1 zl. 25 kr.	1 zl. 30 kr.	1 zl. 50 kr.

Dávame nákovie, striebro ocelova nákova a kladívko pár za 85 kr. Amerikánska osielka, ku Dewett kose najlepšia 20 kr. Zvláštna Novota: Privilegovaná užva na kosu 1 kus 20 kr., 10 kusov 1 zl. 50 kr. Britva diamantovej ocele so zarukou pát rokov 1 zl. 5 kr. pekná schránka britvy darmo.

Obrázkový cenník dostava každý zdarma.

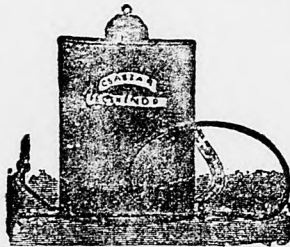
Prosíme tento sbierajúci hárok upotrebiť pri objednaní.

Császár-strekáč

ku kropeniu viníc.

Pri záruke 5 rokov.

Doposial 20 zl. — Včul len 10 zl.

Najnovší stroj, forma roku 1904 s niklovanými čiastkami. Strekáč dla systému VERM REL. Zo silnej červenej mede. — 100.000 kusov v obchode. — Nesčíselné listiny pod'akovania.

Kazdá kosa pred odoslaním znovu je preskúmaná a len zprobované kopy posyelame, za ktoré dobre sto im

OBJEDNANIE.

Urodzenému pánu **Pavel Sohr** rozposielateľovi kosi
General Dewett Kanon ocel

Somogy-Szill.

S dobrestaním objednávam od pána Pavla Sohr, nižšie naznačené kopy a iné veci s doberkou a zavazujem sa vymeniť ich akonáhle prídu.

Zásielku poslite mi pod následovnou adressou po pošte alebo železnici.

Meno objednatel'a: .....

Zamestnanie: .....

Obydlie: .....

P. pošta: .....

Stolica: .....

Stojíme: .....

Prosím tento list objednávania zreteľne vyplniť a na moju adresu PAVEL SOHR Szill, Somogy-Szill, Somogy-Szill doposlať.

Prosím zreteľne vyplniť rubriku.

